KEUSOTE
Keski-Uudenmaan sote

POISTOSUUNNITELMA

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Sote ihmisen kokoiseksi.

Sisällysluettelo

Yleistä 3
1. Soveltamisalue 3
2. Poistojen perusta 4
2.1. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintameno ja jäännösarvo 4
2.2. Pysyviin vastaaviin kirjattavien hyödykkeiden hankintaraja 4
2.3. Rahoitusosuudella, varauksella tai rahaston käytöllä katettu hankintameno 5
2.4. Hyödykkeiden perusparannusmenot 5
3. Poistomenetelmä 6
4. Poistoaika 6
4.1. Poistoajan pituus 6
4.2. Poistojen aloittaminen 6
5. Poistomenetelmän ja -ajan päättäminen 7
6. Poistosuunnitelman muuttaminen 7
7. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden poistaminen käytöstä, romutus ja myynti 7

Yleistä

Poistosuunnitelmalla jaksotetaan tuloslaskelmaan kuluksi taseeseen kirjattavien pysyvien vastaavien ryhmiin aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintameno. Meno jaksotetaan poistoina niille vuosille, jona hyödyke vaikuttaa toiminnassa tuotannontekijänä, joko tuloa tuottaen tai osana peruspalvelun tuottamista.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen poistosuunnitelman hyväksymismenettely on määrätty hallintosäännön § ~~81~~ 76. Aluevaltuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet osana taloussuunnitelmaa. Aluehallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat. Aluehallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

1. Soveltamisalue

Tämä poistosuunnitelma koskee sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenoja että muita pitkävaikutteisia menoja.

Hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeen mukaan hyvinvointialueen pysyviä vastaavia ovat tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat jatkuvasti tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet ja osuudet ja muut sijoitukset.

Pysyviin vastaaviin kirjattavalla hyödykkeellä tarkoitetaan esineitä, erikseen luovutettavissa olevia oikeuksia ja muita hyödykkeitä, kuten koneita ja kalustoa.

Muilla pitkävaikutteisilla menoilla tarkoitetaan taseen pysyviin vastaaviin kuuluvia hyödykkeitä, jotka eivät ole erikseen luovutettavissa. Muut pitkävaikutteiset menot voivat olla atk-järjestelmän hankintamenoja tai vuokrahuoneiston perusparannusmenoja. Mitä jäljempänä on todettu pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenon poistamisesta, koskee soveltuvin osin myös pitkävaikutteisia menoja.

2. Poistojen perusta

2.1. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintameno ja jäännösarvo

Poistosuunnitelman mukaiset poistot tehdään hyödykkeiden hankintamenoon ja sovittuun poistoaikaan perustuen. Kirjanpitolain mukaan hankintamenoon luetaan hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet välittömät menot. Hyvinvointialueesta annetun lain 116 §:n mukaan hyvinvointialueen tilinpäätöksen laadinnassa ei sovelleta kirjanpitolain 4 luvun 5 §:n 2 eikä 3 momenttia eikä hyvinvointialue voi siten sisällyttää hankintamenoon hankinnan ja valmistuksen välillisiä menoja tai korkomenoja.

Käyttöomaisuuden suunnitelmapoistojen jälkeen jäljelle jäävä tasearvo eli jäännösarvo on pääsääntöisesti nolla. Varovaisuuden periaatetta noudattaen voidaan perustelluissa tilanteissa määritellä hyödykkeelle jäännösarvo aluevaltuuston päätöksellä ja poistojen laskentaperusteeksi muodostuu silloin hankintahinta vähennettynä jäännösarvolla.

2.2. Pysyviin vastaaviin kirjattavien hyödykkeiden hankintaraja

Hyödyke on käyttöomaisuutta silloin, kun sen arvonlisäveroton hankintameno on vähintään 10.000 euroa ja sitä käytetään useana tilikautena. Hankintaraja ei koske käyttöomaisuuslajeja maa- ja vesialueet, arvo- ja taide-esineet sekä ryhmää käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset. Mikäli hyödyke koostuu useasta eri komponentista, joiden yhteenlaskettu hankintameno on vähintään 10.000 euroa, se kirjataan pysyviin vastaaviin yhtenä hyödykkeenä.

Toimitilan rakentamisen ja peruskorjauksen yhteydessä tehtävää irtaimistohankintaa, joka saattaa sen käyttövalmiiksi, kutsutaan ensikertaiseksi kalustamiseksi. Ensikertainen kalustaminen voidaan ottaa käyttöomaisuuteen poistosuunnitelman käyttöomaisuuslajien mukaisina kokonaisuuksina siten, että kukin laji muodostaa yhden hyödykkeen. Kalustamisen on liityttävä uuden yksikön tai toiminnan aloittamiseen ja hankinnan tulee tapahtua pääsääntöisesti ennen toiminnan aloittamista. Täydentäviä hankintoja ei voida enää pitää ensikertaisena kalustamisena.

Hyödykkeet, joiden arvonlisäveroton hankintahinta on alle 10.000 euroa, kirjataan hankintatilikauden kuluksi.

2.3. Rahoitusosuudella, varauksella tai rahaston käytöllä katettu hankintameno

Jos hyödykkeen hankintaan saadaan valtionosuutta, investointiavustusta tai muuta rahoitusosuutta, saatu määrä kirjataan hankintamenon vähennykseksi. Poistolaskennassa perustana pidetään saadulla rahoitusosuudella vähennettyä hankintamenon määrää.

Kun käyttöomaisuuden hankintamenoa katetaan investointivarauksella tai rahastolla, suunnitelmapoistojen perustana on hyödykkeen koko hankintameno.

2.4. Hyödykkeiden perusparannusmenot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden perusparannusmeno kirjataan käyttöomaisuuskirjanpidossa omaksi erilliseksi rekisteröinniksi perusparannettavan hyödykkeen alle, jolloin poistoaika on sama kuin varsinaisen perusparannetun hyödykkeen jäljellä oleva poistoaika. Mikäli perusparannus lisää hyödykkeen jäljellä olevaa palvelutuotantoon osallistumisaikaa oleellisesti, muutetaan kaikkien hyödykettä koskevien rekisteröintien poistoaikaa vastaavasti.

Mikäli alkuperäinen hyödyke, johon perusparannus tehdään, on jo poistettu loppuun, määritellään hyödykkeelle uusi poistoaika vastaamaan jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa. Tällaisen perusparannetun hyödykkeen poistoaika päätetään viimeistään perusparannuksen valmistumisvuoden talousarviossa tai tilivuoden kuluessa syntyneissä tai eriytyneissä hankkeissa perusparannuksen aloittavan päätöksenteon yhteydessä.

Perusparannusmeno aktivoidaan pitkävaikutteisiin menoihin, jos se koskee esimerkiksi vuokra- tai osakehuoneistoa, josta ei kirjata suunnitelman mukaisia poistoja. Tällöin aktivoiduille menoille määritellään oma poistosuunnitelma. Aktivoitavia ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi. Hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskyvyn voidaan katsoa kasvaneen, jos perusparannus johtaa

- hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja hyödykkeen tuotantokapasiteetin kasvuun
- suoritteiden laadun merkittävään parantamiseen tai
- tuotantoprosessin kustannusten merkittävään vähentymiseen.

Korjaus- ja huoltomenot, joiden seurauksena hyödykkeen tulontuottamiskyky tai käyttö palvelutuotannossa voidaan säilyttää ennallaan, kirjataan syntymistilikauden kuluksi.

3. Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään tasapoistomenetelmää, menojäännöspoistomenetelmää (jäännösarvo) tai käytön mukaista poistomenetelmää.

Hyödykeryhmittäiset poistomenetelmät on esitetty poistosuunnitelman lopussa.

4. Poistoaika

4.1. Poistoajan pituus

Pysyviin vastaaviin kirjattavien hyödykkeiden ja muiden pitkävaikutteisten menojen hankintameno poistetaan vaikutusaikana eli taloudellisena pitoaikana varovaisuuden periaatetta noudattaen.

Taloudellisella pitoajalla tarkoitetaan sitä aikaa, jona pysyvän vastaavan hyödykkeen ennakoidaan hyödyttävän hyvinvointialueen palvelujen tuottamista tai aikaa, jona hyödykkeen ennakoidaan hyödyttävän hyvinvointialuetta tuloa tuottamalla. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden taloudellinen pitoaika on yleensä lyhyempi kuin sen tekninen pitoaika, joka riippuu hyödykkeen teknisestä käyttökelpoisuudesta hyvinvointialueen harjoittamassa toiminnassa.

Jollei vaikutusaikaa voida arvioida luotettavalla tavalla, on meno poistettava enintään kymmenessä vuodessa.

Hyödykeryhmittäiset poistoajat ovat poistosuunnitelman lopussa.

4.2. Poistojen aloittaminen

Poistojen laskenta aloitetaan, kun hyödyke on otettu käyttöön. Poistoaikaan ei lueta esimerkiksi koneiden tavanomaista koekäyttöaikaa. Poikkeuksellisen pitkään jatkuva koekäyttö ei oikeuta lykkäämään poistojen aloittamista.

Käyttöönottotilikaudelta tehtävän poiston määrässä otetaan huomioon hyödykkeen käyttöönoton ajoittuminen tilikaudelle. Poiston suuruus määritellään tällöin ottaen huomioon mm. kuinka monta kuukautta hyödyke on ollut käytössä tilikauden aikana.

Keskeneräisistä hankinnoista ei tehdä poistoja.

5. Poistomenetelmän ja -ajan päättäminen

Käyttöomaisuuteen kirjattavien hyödykkeiden poistomenetelmä ja -aika tulee määrittää hyödykkeen hankintapäätöksen yhteydessä. Pääsääntöisesti käytetään hyödykeryhmän poistovälyksen alarajaa.

6. Poistosuunnitelman muuttaminen

Hyödykkeen poistosuunnitelmaa voidaan muuttaa, jos hyödykkeeseen liittyvä tulonodotus tai sen palvelutuotantokyky muuttuu oleellisesti. Poistosuunnitelman muutos koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien poistoja. Hyödykkeen poistamattoman hankintahinnan saattaminen vastaamaan muuttuneita odotuksia voi aiheuttaa kertaluonteisen poiston (lisäpoisto) tekemisen. Poistosuunnitelman hyödykekohtaisen muutoksen voi tehdä aluehallitus.

7. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden poistaminen käytöstä, romutus ja myynti

Jos hyödyke romutetaan tai poistetaan muutoin lopullisesti käytöstä kesken taloudellisen pitoajan, poistetaan jäljellä oleva jäännösarvo kokonaan sinä tilikautena, jona hyödyke poistetaan käytöstä.

Mikäli hyödykettä ei käytetä normaaliin tuotantotoimintaan, mutta hyödykkeelle odotetaan tulevina vuosina olevan käyttöä hyvinvointialueen palvelutuotannossa, kirjataan poistot aluksi suunnitelman mukaisesti. Jos hyödykettä ei kuitenkaan käytetä kolmen seuraavan vuoden aikana, poistetaan tasearvo kokonaan kirjanpidosta.

Myyntivoitto ja -tappio lasketaan periaatteessa hyödykekohtaisesti vähentämällä hyödykkeen luovutustulosta luovutetun hyödykkeen poistamaton hankintameno (tasearvo). Hyödykkeen myyntivuodelta tehdään suunnitelmapoistot luovutusajankohtaan asti täysiltä kuukausilta. Merkitykseltään vähäinen myyntivuoden poisto voidaan kuitenkin jättää tekemättä.

Käytöstä poiston, romutuksen ja myynnin yhteydessä hyödyke merkitään käyttöomaisuuskirjanpitoon luovutetuksi ja poistetaan taseen pysyvistä vastaavista.

Hyödykkeen pitoajan päätyttyä sen käytöstä poistamisesta syntyviä menoja ei voida lukea hyödykkeen poistopohjaan vaan ne on kirjattava kuluksi.

KÄYTTÖOMAISUUDEN JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

PYSYVÄT VASTAAVAT	POISTOTAPA	POISTOAIKA VUOTTA
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	tasapoisto	2 – 5 *
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 – 20
Liikearvo	tasapoisto	2 – 5 *
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2 – 5 *
Osallistuminen toisen yhteisön hankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja *)	tasapoisto	2 – 50 *
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	tasapoisto	5 – 10 *
Muut	tasapoisto	2 – 10 *
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 – 50
Talousrakennukset	tasapoisto	10 – 20
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 – 30
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 – 50
Kallioluolat ja -tunnelit, väestönsuojat	tasapoisto	30 – 70
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 – 20
Putki- ja kaapeliverkot	tasapoisto	15 – 20
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasapoisto	15 – 20
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	10 – 15
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	tasapoisto	15 – 20
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	tasapoisto	8 – 15
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	4 – 7
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 – 10
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 – 15
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 – 10
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	tasapoisto	5 – 15

ATK-laitteet	tasapoisto	3 – 5
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 – 5
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

*) Jollei kirjanpitovelvollinen voi luotettavalla tavalla arvioida vaikutusaikaa, on hankintameno poistettava enintään kymmenessä vuodessa.